

West-Brabant

HANDLEIDING

Versterking samenwerking

met ketenpartners

in de

infectieziektebestrijding

Colofon	Deze handleiding is opgesteld in het kader van het project ‘Versterking van de samenwerking ketenpartners”, dat is uitgevoerd door de GGD West-Brabant en GGD Zeeland. Dit project werd gefinancierd door het RIVM vanuit het programmabudget voor regionale ondersteuning.
Auteurs	Anja Buntsma, Caroline Verdonk, Angelique van Gorp, Esther Lodder en Francis Konings
Datum	december 2017

Inhoud

Inhoud	3
Inleiding	4
10 Tips voor interviews ketenpartners	5
TIP 1	6
TIP 2	6
TIP 3	6
TIP 4	7
TIP 5	7
TIP 6	7
TIP 7	8
TIP 8	8
TIP 9	9
TIP 10	9
Bijlage 1. Artikel 26 Wet publieke gezondheid	10
Bijlage 2. Vragenlijst interview/gesprek ketenpartner	11

Inleiding

Uit de inspectierapporten van verschillende GGD'en in 2014 kwam naar voren dat de contacten met de ketenpartners vanuit de afdelingen infectieziektebestrijding (IZB) niet voldoende vorm zijn gegeven. Daarnaast ontbreekt er ook een totaal en geactualiseerd overzicht van mogelijke ketenpartners en een plan hoe de samenwerking het beste vorm gegeven kan worden.

De inspectie stelt als eis dat er vanuit de GGD contact onderhouden wordt met de zogenaamde artikel 26 (zie bijlage 1)-instellingen die vallen onder de Wet publieke gezondheid. Willen de GGD'en aan de eisen van de inspectie voldoen, dan zal het contact met de instellingen op gang gebracht en gecontinueerd moeten worden.

GGD'en hebben de indruk dat de ketenpartners niet voldoende op de hoogte zijn van de meerwaarde van de GGD'en en wat zij te bieden hebben.

Anderzijds weten de GGD'en niet welke behoefte de ketenpartners hebben m.b.t. de communicatie met hen. Hierdoor worden kansen om de infectieziektebestrijding te verbeteren mogelijk niet benut.

GGD West-Brabant en Zeeland hebben in 2016 en 2017 een onderzoek verricht naar de behoefte en verwachtingen van de ketenpartners. De resultaten hiervan zijn in een afzonderlijk rapport gepresenteerd en hebben geleid tot deze handleiding.

Hierin zijn ook de resultaten van het rapport 'Infectiepreventie op orde in je GGD regio' van de GGD Hollands Midden meegenomen.

Via de aanbevelingen in deze handleiding kan de samenwerking met de ketenpartners versterkt worden. Hierdoor komt de GGD meer in beeld. Deze wordt dan niet (alleen) gezien in een bestrijdende rol op het gebied van infectieziektebestrijding maar ook in een ondersteunende en proactieve rol. Het preventief inschakelen van de GGD wordt gestimuleerd in plaats van te wachten tot een uitbraak uit de hand loopt.

10 Tips voor interviews ketenpartners

1. Breng per instelling de behoefte via een gesprek in kaart.
2. Bereid het gesprek met de ketenpartners goed voor; neem meteen informatiematerialen mee en bekijk welke meldingen zij deden de afgelopen twee jaar.
3. Een overzicht met artikel 26-ketenpartners kan hierbij ondersteunen en dient up to date gehouden te worden. Met zo'n overzicht wordt ook voldaan aan de eisen van de inspectie om contact te onderhouden en afspraken vast te leggen met meldingsplichtige instellingen (artikel 26).
4. Maak naast online voorlichtingsmateriaal ook gebruik van off-line materialen, zoals posters.
5. Zorg dat je je vragenlijst digitaal kunt invullen ter plaatse.
6. Bepaal welk soort vragen je wilt stellen, houd het overzichtelijk. Voorkom dat je een behoeftepeiling doet en tegelijk een klanttevredenheidsonderzoek. Dat maakt het verwarrend.
7. Informeer de ketenpartner over de wettelijke taak van de GGD en hun verplichting
8. Maak het belang van scholing op het gebied van infectiepreventie bespreekbaar.
9. Zorg dat je je gegevens opslaat in SPSS, Excel, HPZone of vergelijkbaar. Hierdoor kun je gemakkelijk analyses maken.
10. Communicatiemediën waarvan jij denkt dat ze geschikt zijn voor kennisdeling, zijn niet vanzelfsprekend de mediën die instellingen wensen. Sta open voor hun wensen.

De bovenstaande tips worden hieronder verder toegelicht.

TIP 1

Breng per instelling de behoefte via een gesprek in kaart.

Een persoonlijke kennismaking door een gesprek verlaagt de drempel voor de ketenpartners om met de GGD contact op te nemen. Door het gesprek worden ze aan het denken gezet over het belang van infectieziektepreventie en de mogelijkheden van scholing.

De behoefte van de ketenpartners op het gebied van de gewenste ondersteuning door de GGD is per instelling en ook binnen de soorten instellingen verschillend. Een gesprek biedt mogelijkheden voor verheldering en verdieping.

Voer een gesprek met de ketenpartners om de behoeften op te halen

Het is aan te bevelen om vanuit de afdeling IZB van de GGD een gesprek te hebben met de ketenpartners m.b.t. hun behoefte aan ondersteuning op het gebied van infectieziektebestrijding. De frequentie waarin de ketenpartners dit willen is wisselend, dus dit kan het beste in overleg met de instellingen worden bekeken. Dit is uiteraard ook afhankelijk van de mogelijkheden van de GGD m.b.t. de tijdsinvestering. Ook bij wisseling van management is een gesprek aan te bevelen, daar implementatie van infectiepreventie o.a. afhankelijk is van ingesteld beleid.

TIP 2

Bereid het gesprek met de ketenpartners goed voor; neem meteen informatiematerialen mee en bekijk welke meldingen zij deden de afgelopen twee jaar.

TIP 3

Een up to date overzicht met artikel 26-ketenpartners ondersteunt. Zo wordt voldaan aan de eisen van de inspectie om contact te onderhouden en afspraken vast te leggen met meldingsplichtige instellingen (artikel 26).

Bereid het gesprek voor:

- Maak een overzicht van potentiële ketenpartners bij wie je de behoeften en verwachtingen op wilt gaan halen.
- Bekijk binnen de GGD wie de gesprekken gaat uitvoeren en wie de resultaten van de gesprekken gaat registreren. Neem deze uren op in de urenbegroting. Reken op 5 uur per instelling voor het gesprek en verslaglegging. Houd er rekening mee dat het regelen van het gesprek soms behoorlijk wat tijd kan kosten.
- Bekijk per instelling wie benaderd kan worden. Dit kan per instelling anders liggen, b.v. afhankelijk van de grootte van de instelling en wie er binnen de instelling het meest bezig is met het thema infectieziekten. Maak de keuze of je een algeheel beeld wil krijgen hoe de organisatie/koepel omgaat met infectiepreventie of dat je wil zien hoe de infectiepreventie in de praktijk wordt vorm gegeven. In het 1^e geval ga je in gesprek met beleidsmedewerkers/kwaliteitsmedewerkers/ infectiepreventie commissie en in het 2^e geval met verzorgende/leidinggevende van een afdeling. Beiden kan ook.
- Bekijk, ter voorbereiding op het gesprek met de ketenpartner, welke meldingen er twee jaar voorafgaand zijn gedaan door de betreffende instelling en welke contacten er zijn geweest vanuit de GGD met de betreffende ketenpartner. Dit biedt een goede ingang voor de start van het gesprek.

TIP 4

Maak naast online voorlichtingsmateriaal ook gebruik van off-line materialen, zoals posters.

Instellingen hebben de behoefte aan poster/foldermateriaal. Hoewel het beleid is van veel GGD'en om geen posters/folders meer te verstrekken raden we aan bij behoefte toch posters/folders ter plekke achter te laten. Dit wordt gewaardeerd. Verwijs naar relevante websites. Maak gebruik van digitale picto's (b.v. <http://rivmtoolkit.nl/Onderwerpen/Hygiene>).

TIP 5

Zorg dat je je vragenlijst digitaal kunt invullen ter plaatse

Het doel van het gesprek met de ketenpartners moet vooraf duidelijk zijn om te bepalen welke vragen je wilt voorleggen en welke vragenlijst je wilt gebruiken. Zo is er een verschil als je b.v. bepaalde maatregelen wilt controleren/inzicht wilt brengen, of dat je alleen de behoefte aan ondersteuning bij de ketenpartners wilt ophalen of beiden.

In bijlage 3 is een vragenlijst opgenomen. Deze vragen zijn te gebruiken voor periodieke gesprekken met ketenpartners. De vragenlijst kan tijdens het gesprek digitaal ingevuld worden. De vragenlijst is bedoeld als een leidraad/praatpapier; het kan nodig zijn om de volgorde en samenstelling van de vragen per gesprek en ook nog tijdens het gesprek aan te passen.

TIP 6

Bepaal welk soort vragen je wilt stellen, houd het overzichtelijk. Voorkom dat je een behoeftepeiling doet en tegelijk een klanttevredenheidsonderzoek. Dat maakt het verwarrend.

Bepaal welke vragen je aan de ketenpartners wilt voorleggen

De vragenlijst (zie bijlage 2) is bedoeld om behoeften bij ketenpartners op te halen. Wil je bijvoorbeeld ook weten welke maatregelen de instelling treft voor de infectieziektebestrijding, neem daar dan specifieke vragen over op.

De vragenlijst, die de GGD Hollands Midden opstelde (Handleiding Infectieziektepreventie op orde in je GGD regio), kan aanvullend aan de vragenlijst gebruikt worden. De vragenlijst van GGD Hollands Midden is gebaseerd op de IGZ toetsingscriteria (dus meer met een controlerend doel opgesteld). Deze kan de uitgangssituatie van het infectiepreventiebeleid van de instellingen in kaart brengen. Daarnaast kan het ook een beeld geven van de bevorderende en belemmerende factoren hierin. De 2 vragenlijsten kunnen elkaar aanvullen.

Onze vragenlijst en die van de GGD Hollands Midden overlappen met 4 vragen, nl. die over richtlijnen/protocolen, de meldplicht, de infectiepreventiecommissie en het antibioticabeleid. Hier kan dan 1 vraag over worden opgenomen.

TIP 7

Informeer de ketenpartner over de wettelijke taak van de GGD en hun verplichting

Aandachtspunten voor het gesprek

- De **meldplicht** is niet bij alle instellingen bekend. Laat dit een van je agendapunten voor een gesprek zijn.
- Niet alle instellingen weten de GGD te vinden. Meer **bekendheid** is nodig.
- Check of namen en telefoonnummers van GGD-contactpersonen bekend zijn en laat deze eventueel achter via een visitekaartje.

TIP 8

Maak belang van scholing op het gebied van infectiepreventie bespreekbaar

- Bij een uitbraak worden **protocollen/richtlijnen** niet door alle instellingen gebruikt. Soms tref je summiere protocollen aan. Op de naleving van richtlijnen/protocollen handhygiëne is geen tot nauwelijks toezicht. Wijs in een gesprek op de risico's hiervan.
- Niet alle medewerkers worden **geschoold** op het gebied van infectieziekten en preventie. Veel instellingen geven aan hier ook geen behoefte aan te hebben. Breng in een gesprek het nut van scholing naar voren. Soms ontbreekt het namelijk aan kennis en bewustwording van de mogelijke risico's.
- Vraag naar de behoefte aan een **symposium** op het gebied van infectieziektebestrijding.
- Bij veel instellingen lijkt een **antibioticabeleid te ontbreken**. Sinds 2017 is het voor verpleeghuizen verplicht dat een specialist ouderengeneeskunde een antibioticabeleid opstelt. Een gesprek over risico's is raadzaam.
- Instellingen zijn verplicht om een **bedrijfsarts of Arbodienst** aan zich te verbinden. Mogelijk ontbreekt kennis over deze verplichting. Neem dit mee in een gesprek.

TIP 9

Zorg dat je je gegevens opslaat in registratieprogramma. Hierdoor kun je gemakkelijk analyses maken.

Leg behoeften van ketenpartners vast

- Om goed voorbereid gesprekken te hebben met ketenpartners is het belangrijk om behoeften, afspraken en andere relevante zaken vanuit eerdere gesprekken vast te leggen. Hiermee wordt ook voldaan aan de eis van de inspectie om afspraken met artikel 26-instellingen vast te leggen.

Sla de resultaten van de interviews in bijvoorbeeld SPSS, Excel of HPZone op. Een blanco bestand hiervan kan bij de GGD West-Brabant worden opgevraagd. Zo kunnen analyses en overzichten van de gegevens gemaakt worden. Naast percentages van bepaalde behoeften en kennis (die ontbreekt), kunnen ook de contactgegevens e.d. overzichtelijk worden weergegeven. De SPSS-bestanden en uitdraaien ervan kunnen op een centrale plek worden opgeslagen, zodat meerdere medewerkers inzage hebben, voor bijvoorbeeld hun eigen gesprek.

TIP 10

Communicatiemediën waarvan jij denkt dat ze geschikt zijn voor kennisdeling, zijn niet vanzelfsprekend de mediën die instellingen wensen. Sta open voor hun wensen.

Kies het gewenste medium voor verdere informatie verstrekking

- Vraag of de instellingen de informatie per mail van de GGD willen ontvangen. Dit gebruiken zij op hun intranet of hun digitaal leerplein. Sommige instellingen sturen het aan de individuele mailadressen van hun medewerkers. De persoon/functie, waar de mail naar gestuurd moet worden, is per instelling verschillend; dit kan in een gesprek worden nagevraagd.
- Instellingen hebben de behoefte om te weten wat er in de regio speelt op het gebied van uitbraken. Men wil deze informatie snel krijgen en het mag hen niet te veel moeite kosten. Een mogelijkheid hiervoor is een regionaal meldpunt of dashboard. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van de ervaringen van het MUIZ (Regionaal meldpunt Uitbraken infectieziekten & BRMO) van de GGD Rotterdam-Rijnmond.

Bijlage 1. Artikel 26 Wet publieke gezondheid

- 1 Het hoofd van een instelling waar voor infectieziekten kwetsbare populaties verblijven of samenkomen voor een of meer dagdelen per etmaal, stelt de gemeentelijke gezondheidsdienst van de gemeente waarin de instelling gelegen is, op de hoogte van het optreden van een ongewoon aantal zieken met maag- en darmaandoeningen, geelzucht, huidaandoeningen of andere ernstige aandoeningen van vermoedelijk infectieuze aard in de desbetreffende populatie of bij het begeleidend of verzorgend personeel.
- 2 Bij regeling van Onze Minister kunnen nadere regels worden gesteld over de wijze waarop en de termijn waarbinnen de berichtgeving plaatsvindt.

Bijlage 2. Vragenlijst interview/gesprek ketenpartner

Datum Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Naam interviewer: Klik hier als u tekst wilt invoeren.

NAAM INSTELLING	
Contactpersoon	
Functie contactpersoon	
Tel.nummer	
e-mail	

Aanleiding gesprek (hierachter volgt een voorbeeld): De GGD wil graag in gesprek komen met onze ketenpartners en de contacten over en weer intensiveren. Graag krijgen we meer zicht op jullie behoeften en verwachtingen m.b.t. de mogelijkheden voor ondersteuning door team IZB. Dan bedoelen we niet alleen de ondersteuning bij uitbraken, zoals MRSA, maar ook preventieve ondersteuning. Daar komen we later op terug. Wij zien ontwikkelingen op het gebied van BRMO, daar ligt ook de focus. We zien steeds meer verschuiving van dit soort problematiek vanuit de intramurale zorg naar de extramurale setting. Ook voor jullie kan deze problematiek op je pad komen. Dan is het goed als we elkaar weten te vinden.

Uitleg team IZB	Samenstelling	Voor team IZB werken XX artsen en XXX verpleegkundigen en XX deskundigen infectiepreventie.
	Uitleg meldplicht	Uitvoering Wet Publieke Gezondheid. Meldingen verwerken van meldings -plichtige ziekten, advisering bij uitbraken, paraatheid in geval van crisis en veel contact met ketenpartners.

ORGANISATIE VAN KETENPARTNER

Kun je iets vertellen over jullie team?

Aantal locaties, welke Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Aantal cliënten Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Aantal teams Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Zelfsturende teams Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Functies/niveau teamleden Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Zijn er bijzondere ontwikkelingen gaande, organisatorisch of vanuit politiek, medisch? Klik hier als u tekst wilt invoeren.

INFECTIEZIEKTEN EN - PREVENTIE

Meldplicht – bekend bij iedereen? Wie verzorgt melding?	Ja / Nee Wie:	
Is er een arbodienst/bedrijfsarts verbonden aan uw instelling?	Ja/ nee Zo ja, welke	Klik hier als u tekst wilt invoeren
Deskundige infectiepreventie (DI) aanwezig?	Ja / nee	
Zo ja, houdt de DI zich bezig met structurele infectiepreventie of alleen bij uitbraken?	Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
Contract met ziekenhuis deskundige infectiepreventie?	Ja/ nee Zo ja: welk zkh	Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Als geen DI, hoe is borging hygiëne dan belegd binnen de organisatie?	Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
Hebben jullie een actieve infectieziektepreventie commissie? Zo ja, welke functionarissen nemen hieraan deel?	Ja / nee Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
Wij hechten aan een goede relatie met jullie en over en weer zicht op wat speelt. Wat zou voor jullie een goede frequentie zijn om aan te sluiten en bij welk overleg dan?	Aansluiten bij Infectiepreventiecommissie? Ja/ nee. Zo ja, hoe vaak?	Klik hier als u tekst wilt invoeren.
	Aansluiten bij overleg managers en/of directie? Ja/ nee. Zo ja, hoe vaak?	Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Hebben jullie richtlijnen of protocollen die je gebruikt bij een uitbraak infectieziekten? Welke richtlijnen/protocollen?	Ja / nee Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
Worden landelijke richtlijnen vertaald naar gebruik in jullie instelling?	Ja/nee	
Hoe verloopt de naleving van protocollen/richtlijnen? Kan iedereen ze vinden en is er controle op?	Naleving protocollen: goed/niet goed Uitleg:	
Is er een protocol handhygiëne (incl gebruik van sieraden, haardracht etc.)	Ja/nee	Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Wie is in de lead bij een uitbraak? Denk aan arts, manager, hoofd facilitair?	Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
BRMO IN DEZE ORGANISATIE		
Hebben jullie al eens te maken gehad met BRMO binnen deze instelling? Zo ja, vertel eens? Hoe pak je dat aan, wie is betrokken?	Ja/nee Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
Is er een MRSA protocol?	Ja/nee	
Is er behoefte aan overleg met	Ja/nee	

vergelijkbare instellingen op het gebied van BRMO? Wie zou daar bij aanwezig moeten zijn? Welke onderwerpen zou je op de agenda willen?	Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Antibioticabeleid	
(alleen voor vp/vz huizen) Is er een antibioticabeleid binnen jullie organisatie?	Ja/nee Klik hier als u tekst wilt invoeren.

SCHOLING/TRAINING		
Worden medewerkers bij geschoold op infectieziekten en preventie?	Ja/nee Zo ja; door wie? Klik hier als u tekst wilt invoeren.	Welke scholing; Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Zo ja, zijn de scholingen voor medewerkers met cliëntcontact?	Ja, nl..... Nee, maar wel voor...	
(uitsluitend vragen als er geen DI-er is) De GGD kan ook een rol spelen als het gaat om het geven van workshops, cursus op gebied van infectiepreventie, ontwikkelen e-learning. Wil je hierover mee info ontvangen?	Ja/ nee Zoja, welke informatie? Denk aan: handhygiëne, BRMO, PBM, huidaandoeningen (schurft), luchtwegklachten, diarree.	
Heb je nog andere ideeën of behoeften ?	Klik hier als u tekst wilt invoeren.	

SAMENWERKING MET GGD		
Weten de medewerkers/managers binnen de instelling waar ze naar toe moeten met vragen over infectieziekten?	Ja, namelijk ... Nee	Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Weten jullie medewerkers de GGD te vinden bij vragen over infectieziekten?	Ja/nee	Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Hebben jullie behoefte aan materiaal, bijv. flyer /sticker met contactgegevens, game etc .	Ja, namelijk ... Nee	Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Van welk medium kunnen wij het beste gebruik maken, als wij iets willen 'delen' met jullie medewerkers? Hebben jullie een nieuwsbrief/intranet o.i.d.? Welke frequentie?	Klik hier als u tekst wilt invoeren.	
Is er behoefte aan symposia over bepaalde onderwerpen?	Ja, namelijk ... Nee	Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Is er behoefte aan informatie vanuit de GGD over het voorkomen van bepaalde infectieziekten, m.a.w. wat speelt er in onze regio?	Ja/Nee	Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Opmerkingen? Dan afsluiten en bedanken. Uitleg over vervolg		